

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a ...n, 2013. szeptember hó 24. napján tartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az előre kitervelten, nyereségvágyból, különös kegyetlenséggel, több emberen elkövetett emberölés büntette és más bűncselekmények miatt a vádlott ellen indított büntetőügyben a Debreceni Törvényszék 2013. évi május hó 6. napján kihirdetett 4.B.197/2011/159. számú ítéletét megváltoztatja az alábbiak szerint:

A vádlott lopási cselekményeit 2 rb. lopás büntettként (Btk. 316. § (1), (4) bekezdés a) pontja) minősíti, melyből 1 rendbelit folytatólagosan követett el.

A vádlott vonatkozásában a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét kizárja.

A vádlottal szemben elrendelt vagyonelkobzás összege helyesen 346.365 (Háromszáznegyvenhatezer-háromszázhatvanöt) Ft.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A vádlott által az elsőfokú bíróság ítéletének kihirdetésétől a mai napig előzetes fogvatartásban töltött időt is beszámítja a kiszabott szabadságvesztés büntetésbe.

A másodfokú eljárásban 19.050 (Tizenkilencezer-ötven) Ft a vádlottat terhelő bűnügyi költség merült fel.

I n d o k o l á s :

Az első fokon eljáró törvényszék a vádlott bűnösségét emberölés büntettkében (Btk. 166. § (1) bek., (2) bek. a), b), d) és f) pont), 2 rb. lopás vétségében (Btk. 316. § (1) bek., (2) bek. I. ford.), melyből 1 rendbelit folytatólagosan követett el, 10 rb. okirattal visszaélés vétségében (Btk. 277. § (1) bek.), csalás vétségében (Btk. 318. § (1), (2) bek. I. ford.), magánokirat-hamisítás vétségében (Btk. 276. §) és készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel visszaélés vétségének a kísérletében (Btk. 313/C. § (1) bek. b) pont, (2) bek. I. ford.) állapította meg és halmazati büntetésül, mint különös visszaesőt életfogytig tartó fegyházbüntetésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte.

A feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját 40 évben határozta meg.

Rendelkezett az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról, a bűnjelek sorsáról, a bűnügyi költség viseléséről.

Az ítélet ellen az ügyész az életfogytig tartó szabadságvesztésből a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének kizárása érdekében fellebbezett.

A vádlott „az ítélet nagysága, indokolása és minden ellen, ami ellen lehet” jelentett be jogorvoslatot.

A védő megalapozatlanság jogcímén élt fellebbezéssel.

A fellebbviteli főügyészség átiratában az ügyészi perorvoslatot fenntartotta.

Az ezzel ellentétes irányú vádlotti és védői fellebbezést nem találta alaposnak.

Észlelte, hogy a különös kegyetlenséggel elkövetés, mint minősítő körülmény vonatkozásában az ítélet nem tartalmaz indokolást, e körben az indokolás kiegészítését indítványozta.

Álláspontja szerint ... sértett esetében téves az elsőfokú bíróságnak az a következtetése, hogy csak a bántalmazás megkezdését követően alakult ki a vádlottban az az indulat és düh, ami szándékának jellegét megváltoztatta, az eredetileg eshetőleges ölési szándékát egyenes ölési szándékká formálta.

Végül utalt arra, hogy a vádlottal szemben az elkövetéskor hatályban lévő anyagi jogszabályok alkalmazása kedvezőbb.

Az ítélőtábla a minden irányú fellebbezések folytán a törvényszék ítéletét a Be. 348. § (1) bekezdése alapján a Be. 361. § (1) bekezdése szerinti nyilvános ülésen bírálta felül a meghozatalát megelőző eljárással együtt teljes terjedelmében, figyelemmel a Be. 554/B. § gc) pontjának rendelkezéseire is.

A nyilvános ülésen a fellebbviteli főügyészség jelen lévő képviselője az átiratában foglaltakat változatlan tartalommal fenntartotta, annyiban egészítette ki, hogy az élet elleni cselekmény tekintetében ... sértett esetében is indítványozta az előre kiterveltség, mint minősítő körülmény megállapítását. Álláspontja szerint a vádlott e sértett megölésének pontos időpontját nem tervezte, de már a sértett kórházból történő elbocsátása előtt felmerült benne a személygépkocsi, illetve a festmények hiánya miatti elszámoltatástól való félelem okán.

A védő úgy ítélte meg, hogy a törvényszék ítélete mindkét sértett sérelmére elkövetett cselekmény vonatkozásában megalapozatlan. A megállapított tényállás részben hiányos, részben ellentétes az iratok tartalmával.

A rendelkezésre álló objektív adatokból az elsőfokú bíróság helytelen következtetésre jutott, elsősorban ... sértett esetében. Álláspontja szerint kétséget kizáró bizonyossággal nem állapítható meg, hogy e sértett elhalálozott. Abból a megfontolásból, hogy a sértett lakásában készpénzt nem találtak és csak azok az értéktárgyak tűntek el, amelyeket a vádlott említett, nem bizonyítja, hogy egyéb - a vádlottól független - vagyon elleni bűncselekmény nem történhetett.

A védő az elsőfokú bíróság által megjelölt azon bizonyítékokat, amelyek a törvényszék álláspontja alapján kétséget kizáróan igazolják, hogy ... emberölés áldozata lett, nem tartja elfogadhatónak figyelemmel a genetikai szakvéleményre és a szakértő nyilatkozataira.

A vádlott büntetőjogi felelősségének - ha a cselekmény e tényállásban leírt módon megvalósult - megállapításával szemben az is kételyeket támaszt, hogy egymástól teljesen eltérő az elkövetési mód, a nyomok eltüntetése és az elkövetés utáni magatartás is.

A ... sérelmére elkövetett ölési cselekménynél a védő álláspontja szerint az erős felindulásból történő elkövetés állapítható meg.

A vádlott utolsó szó jogán kiemelte, hogy a kedvezőbb munkalehetőség miatt költözött ...-
be. A ... ellen elkövetett cselekménynél előre nem tervezte, hogy megöli és anyagi haszonszerzés sem vezette, indulatát az vezérelte, hogy a sértett az édesanyját szidta. ... eltűnéséhez pedig nincs köze.

Az ítéltábla a felülbírálat során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a perrendi szabályok maradéktalan betartásával eljárva rendkívül széles körű bizonyítást folytatott az ügy sajátos jellegére is tekintettel.

Az általa megállapított tényállás az élet elleni cselekménynél megalapozott, a vagyon elleni cselekmények tekintetében a Be. 352. § (1) bekezdés a) pontja alapján az eltulajdonított vagyontárgyak értéke vonatkozásában kiegészítendő a következők szerint:

Az ítélet 14. oldal 3. bekezdésében ... 1 db Zsolnay vázát 10.000 Ft, 2 db Hollóházi vázát 10.000 Ft., Hollóházi teáskészletet 6.000 Ft ... arany pecsétgyűrűt 40.000 Ft értékben vett magához.

A 15. oldal 3 bekezdésében ún. biopton lámpáját 120.000 Ft értékben, ... db festményt összesen 75.000 Ft értékben ...

A 16. oldal 3. bekezdésében a második mondatban helyesbítendő a ... tulajdonát képező vagyontárgyak értéke, amely 261.000 Ft, továbbá a vádlott által eltulajdonított készpénz összege 71.000 Ft, összesen 332.000 Ft.

A 19. oldal 4. bekezdésében ... mobiltelefon készülék 6.500 Ft értékben, után összesen: 131.500 Ft értékben...

Ugyanezen bekezdés utolsó mondatában 110.000 Ft helyett 90.000 Ft, illetve az utolsó mondat után: A ...tól így eltulajdonított vagyontárgyak összege 131.500 Ft.

A 20. oldal 8. bekezdésében a ... sérelmére a vagyon elleni cselekményeket 511.500 Ft értékre követte el.

Az így kiegészített tényállás mindenben megalapozott, a másodfokú eljárásban irányadónak tekintendő.

Ily módon a tényállás megalapozottságát vitató és az ítélet hatályon kívül helyezésére irányuló védelmi érvelés nem foghatott helyt.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok értékelését rendkívüli körütekintéssel, elemző módon végezte el az ítélet 20. oldalától. Elsőként a vádlott valamennyi vallomását elemezte, először a ... sérelmére elkövetett ölési cselekmény esetében. A rendelkezésre álló bizonyítékok mélyreható elemzése azért is bírt kiemelkedő jelentőséggel, mivel a vádlott a nyomozás során teljes körű, részletes vallomást tett főbélője ... sérelmére elkövetett cselekmény vonatkozásában, majd plasztikus részletességgel és leírással szolgált a ... sérelmére megvalósított ölési cselekményről is, mellyel kapcsolatban csupán megjegyzi az ítéletábra, hogy a holttest feldarabolásával kapcsolatos - nyomozás során tett - előadását az igazságügyi orvos-szakértők a tárgyaláson ijesztően reálisnak, illetve nagyon reálisnak ítélték. E sértett esetében azonban a bírósági eljárás során kategórikusan tagadta cselekvőségét és emellett végig kitartott. E sértett holtteste feltalálásra nem került. Ugyanakkor azt elismerte, hogy e sértett ingatlanába bement, onnan értéktárgyakat tulajdonított el, melyeket értékesített, illetve a meghatalmazás valótlan kitöltésével ... nyugdíjához is hozzájutott. Az elsőfokú bíróság egyébként részletesen foglalkozott a vádlott anyagi helyzetével is.

A már említett körülményekre tekintettel az elsőfokú bíróság rendkívüli körütekintéssel vizsgálta a vádlott védekezését. E körben törekedett a releváns bizonyítékok beszerzésére és vizsgálta, hogy azok mennyiben támasztják alá avagy cáfolják a vádlotti védekezést. A bizonyítékokat értékelő tevékenységét hiánytalanul elvégezte és indokolási kötelezettségének is eleget tett. Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárás során mindent megtett annak érdekében, hogy megalapozott következtetést tudjon levonni abban a körben, hogy ... önként hagyta el ingatlanát, vagy bűncselekmény áldozata lett. Ennek érdekében részletes bizonyítást vett fel a sértett életmódját, életvitelét, szokásait feltérképezendő.

A törvényszék az ítélet 27. oldal 2. bekezdésétől foglalta össze azokat az indokokat, melyek a vádlotti védekezést cáfolták. Ennek lényeges tartalmi elemei a következőkben összegezhetőek.

Az ítélet 24. oldalától rögzítésre került a vádlott anyagi helyzete, alkalmankénti likviditási problémái, játékszenvedélye.

... sértett esetében a törvényszék kellő alaposággal vizsgálta szokásait, azt, hogy későn tért nyugovóra, másnap reggel későn kelt, idegenekkel bizalmatlan volt és protézis nélkül nem hagyta el lakását, amennyiben onnan eltávozott és hajlamos volt az esti órákban is bevásárolni indulni. A tanúbizonyítás során arra nem merült fel adat, hogy másik protézissel is rendelkezett volna.

Amikor a sértett bejelentése alapján - miszerint ismeretlen elkövető 200.000 Ft készpénzét eltulajdonította - fényképfelvételek készültek, amelyek a későbbiekben összehasonlítás alapjául szolgáltak és cáfolták a vádlott védekezését.

E körben jelentőséggel bírt a felvásárló kereskedők vallomása is, akik a sértett ingatlanából a vádlott által elismerten eltulajdonított vagyontárgyakat megvásárolták.

Az elsőfokú bíróság ítéletének 31. oldal 3. bekezdésében rögzítette az alábbiakat:

Tekintettel arra, hogy a bizonyítási eljárás eredményeként nem nyert igazolást a vádlottól különböző olyan személy, avagy személyi kör felderítése, akinek cselekvőségét a vád tárgyát képező élet elleni bűncselekményt illetően az eljárás során bármely objektív, közvetlen, avagy közvetett bizonyíték alátámasztotta volna, ezzel szemben a rendelkezésre álló, hitelesnek tekinthető adatok kizárták a vádlott által hivatkozott, a sértett „eltűnésének” lehetőségét hangsúlyozó védekezésének elfogadhatóságát, a bíróság vizsgálta, hogy a terhelt felelősségelhárító állításai összhangot mutatnak-e az eljárás során rendelkezésre álló és hitelesnek tekinthető bizonyítékokkal, s ezzel összefüggésben vannak-e olyan, akár közvetlen, akár közvetett bizonyítékok, amelyek kétséget kizáróan alátámasztják az ölési cselekmény vádlott általi elkövetését.

A bizonyítás fő kérdése a hemogenetikai szakvéleményben rejlő adatok elemzése volt, melyet az elsőfokú bíróság maradéktalanul elvégzett és álláspontját az ítélet 31. oldal közepétől foglalta össze a kimerítő részletességgel és - a védői aggályok ellenére - jutott arra a következtetésre, hogy a vádlott személye köthető a helyszínhez és ... személyéhez.

Nem hagyható figyelmen kívül a vádlott által a tisztítószer és a gumikesztyűk vásárlásának ténye sem, ami szintén bizonyítást nyert.

A vádlott az e sértett sérelmére elkövetett vagyon elleni bűncselekmények elkövetését beismerte.

E cselekmények elkövetése során a vádlottnak nem kellett attól tartania, amikor a vagyontárgyakat - a nyitott állapotban lévő ajtón át bemelve - kihozta az ingatlanból, hogy a sértett váratlanul visszatér és gyakorolni akarja tulajdonosi jogait.

Az ítélet tábla osztotta az elsőfokú bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységét, amely igen részletező, aprólékos, a legkisebb részletre kiterjedő volt. A bizonyítás adatai - ellentétben a védői érveléssel, nem adnak alapot olyan következtetés levonására, hogy a vádlotton kívül más személy végrehajthatta volna az ölési cselekményt, illetve cáfolható lenne, hogy ... nem bűncselekmény áldozatává vált.

A megvizsgált személyi és tárgyi bizonyítékok zárt logikai láncot alkotnak, amelyből a törvényszék törvényesen vont következtetést a vádlott büntetőjogi felelősségére.

Az elsőfokú bíróság e cselekmény kapcsán foglalkozott a védő illetve a vádlott által felvetett eljárási problémákkal is (ítélet 45. oldal utolsó előtti, illetőleg 59. oldal utolsó bekezdésétől) és helytállóan foglalt állást.

A ... sértett sérelmére elkövetett ölési cselekmény tekintetében a vádlott büntetőjogi felelősségét elismerte, azzal védekezett, hogy tettét méltányolható okból származó erős felindultságában követte el. Az elsőfokú bíróság a vádlott ezirányú védekezését nem fogadta el. E cselekménnyel összefüggésben is részletesen vizsgálta a vádlott és főbűnelkövető viszonyát, a sértett hirtelen haragú természete folytán a vádlottal gyakran kialakult verbális megnyilvánulásait. Az is bizonyossággal megállapítható volt, hogy ... eltökélt szándékkal törekedett megtudni, hogy mi történt szomszédasszonyával. Végül a törvényszék feltárta a vádlott magatartásának, tevékenységének mozzanatait is, amíg

főbérője a kórházban tartózkodott és az is megállapítható volt, hogy a vádlott alappal tarthatott a sértett számonkérésétől a személygépkocsival kapcsolatos ügylete miatt is.

A cselekmények jogi minősítését illetően nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a vádlott ölési cselekményeit emberölés büntettségének minősítette és nem fogadta el a védői érvelést, miszerint a ... sérelmére elkövetett cselekmény az emberölés privilegiált eseteként, erős felindulásban elkövetettként minősülhet. Ennek részletes indokát adta, melyet az ítélet 61. oldal 3. bekezdésétől foglalt össze.

Érveit a másodfokú bíróság teljes körűen osztotta.

Ugyancsak egyetértett az ítéletábra a több emberen elkövetés és a mindkét sértett sérelmére megállapított nyereségvágyból történő elkövetés minősítő körülmény megállapításával és az e körben adott indokolással is.

Az elsőfokú bíróság az ítélet 61. oldal utolsó bekezdésében elhatárolási kérdéssel is foglalkozott, hivatkozással a rablás bűncselekményére.

Ugyancsak helytálló az elsőfokú bíróság azon álláspontja is, mely szerint a ... sérelmére elkövetett emberölés büntette előre kitervelten elkövetettként is minősül, melyet a törvényszék miután indokolt, kiemelte azon érveket is, amelyek az egyenes ölési szándék megállapítását megalapozták.

Az ítéletábra ugyanakkor nem találta alaposnak a fellebbviteli főügyészség indítványát, amely ... esetében is lehetőséget látott e minősítő körülmény megállapítására.

Az kétségtelen, hogy a vádlott magatartása e sértettnek még a kórházból való hazatérése előtt már hordozott olyan elemeket, amelyek e minősítő körülmény megállapíthatóságának irányába hatottak, azonban e körben az ítéletábra osztotta a törvényszék érvelését.

A törvényszék e sértettel szemben a különös kegyetlenséggel elkövetést megállapította, indokainak kifejtésével azonban adós maradt.

Bár nem e minősítő körülmény kapcsán az elsőfokú bíróság ítélete 63. oldal 1. bekezdésében kifejtette, hogy a magatehetetlenné váló sértettet kitartóan, kíméletlenül, kirívó brutalitással tovább bántalmazta, nyakára taposott, esélyt sem adva a frissen műtött idős embernek az eredményes védekezésre, ezáltal a túlélésre.

Fentiek az ítéletábra álláspontja szerint kétely nélkül megalapozzák a cselekmény különös kegyetlenséggel elkövetettkénti minősítését.

A vagyon elleni bűncselekmények kapcsán helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság, amikor azokat lopásként minősítette. E cselekmények azonban az elkövetési értékek helyesbítése folytán 2 rb. lopás büntettségként (Btk. 316. § (1), (4) bekezdés a) pontja) minősülnek, melyből 1 rendbelit folytatólagosan követett el.

E cselekményeknél a másodfokú bíróság szükségesnek tartja megjegyezni az alábbiakat.

A Btk. 322. § (1) bekezdés b) pontja szerint minősülő kifosztás büntetettét kell megállapítani, ha az elkövető nyomban a sértett megölése után veszi el annak értékeit (2/1998. Büntető jogegységi határozat).

A jogegységi határozat indokolása rámutat, hogy e körben az ítélezési gyakorlat egységes abban, hogy mindazokban az esetekben, amikor az erőszak vagy fenyegetés önmagában is kimeríti valamely bűncselekmény törvényi tényállását, majd az elkövető az ezt követően kialakult dolog elvételi szándéka folytán tulajdonítja el a sértett ingóságait, valóságos anyagi bűnhalmazat megállapításának van helye.

A nyereségvágyból elkövetett emberölés mellett a kifosztás büntettének megállapítása fogalmilag kizárt (BH. 2001. évi 412.).

Jelen esetben a vádlott szándéka az ingóságok eltulajdonítására térben és időben is elkülönült volt, cél-eszköz kapcsolat nem tárható fel, ezért cselekménye helyesen került lopásként minősítésre.

A vádlott további cselekményeinek minősítése ugyancsak törvényes.

A büntetés kiszabása során irányadó alanyi és tárgyi bűnösségi körülményeket a törvényszék hiánytalanul feltárta és javarészt helyesen értékelte.

Az ítélet tábla a súlyosító körülmények sorából mellőzi a bűncselekmény közfelháborodást előidéző hatását, helyette a vádlott cselekményének a köznyugalom súlyos megzavarása veendő nyomatékos súlyosító körülményként figyelembe (56. sz. Bkv. III.2. pont).

Teljes körűen osztotta az ítélet tábla az elsőfokú bíróság álláspontját, mely szerint a vádlottal szemben határozott tartamú szabadságvesztés kiszabására nincs törvényes alap.

A másodfokú bíróság osztotta az ügyész súlyosításra irányuló fellebbezését, nevezetesen a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés alkalmazását.

A vádlott kiemelt tárgyi súlyú és veszélyességű, többszörösen minősülő ölési cselekményeket hajtott végre feltételes szabadság és felfüggesztett szabadságvesztés hatálya alatt.

Ölési cselekményeit bestiális kegyetlenséggel, és gátlástalansággal hajtotta végre, a ... holttestét emberileg mélyen megalázó, kegyetlenséértő módon semmisítette meg. Terhére olyan nyomatékos súlyosító körülmények állapíthatók meg, amelyekből a személyében rejlő rendkívül kimagasló társadalomra való veszélyességre vonható alappal következtetés, amely csak és kizárólag tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés büntetés alkalmazását teszi indokolttá és szükségessé a speciális és generális prevenció elveinek szem előtt tartásával.

Ezért az ítélet tábla az 1978. évi IV. törvény 47/A. § (1) bekezdés utolsó fordulata alapján a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének kizárásáról határozott.

Az elsőfokú bíróság törvényesen döntött a vagyonekobzásról, csupánösszegeztetés volt pontosítandó.

Az elsőfokú bíróság is vizsgálta a határozatának meghozatalakor, hogy a Btk. 2. §-ára figyelemmel a vádlott számára az elkövetéskor vagy az elbíráláskor hatályos anyagi jogszabályok alkalmazása a kedvezőbb-e és helyesen foglalt állást, amikor az elkövetéskori jogszabályok kedvezőbb voltát állapította meg.

2013. július 01. napjától hatályba lépett a 2012. évi C. törvény, ezért a másodfokú bírósági eljárásban ismételtén vizsgálándó volt a kérdés.

A Btk. 2. §-a kimondja, hogy „A bűncselekményt az elkövetése idején hatályban levő törvény szerint kell elbírálni. Ha a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő új büntető törvény szerint a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálandó el, akkor az új törvényt kell alkalmazni; egyébként az új büntető törvénynek nincs visszaható ereje.” Ezen törvényhely értelmében kizárólag az elkövetéskori (2010. január-február), illetve az elbíráláskori (2013. szeptember) hatályban lévő törvények összehasonlításának van helye, s nem vehető figyelembe az elsőfokú határozat kihirdetésekor hatályban volt törvény.

Az ítélet tábla osztotta az ügyészi álláspontot is és arra a következtetésre jutott, hogy az elkövetéskori anyagi jogszabályok nyújtanak kedvezőbb elbírárást.

Amennyiben a 2012. évi C. törvény alkalmazására került volna sor, akkor a vádlott terhére a Btk. 160. § (1), (2) bekezdés a), b), d) és f) pontjain túl a k) pontban írt minősítő körülmény „a bűncselekmény elhárítására idős koránál vagy fogyatékoságánál fogva korlátozottan képes személy sérelmére” elkövetés megállapíthatósága is felmerülhetne, azonban a nullum crimen sine lege, illetve a nullum prena sine lege elvek alapján arra nyilvánvalóan nem kerülhetett sor, hiszen a vádlott cselekménye 2013. július 1. utánra nem húzódott át, az elkövetéskor pedig a minősítő körülmény még nem volt hatályban.

Fentiek alapján az ítélet tábla a törvényszék ítéletét a jelzett körben a Be. 372. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, egyéb helyes rendelkezéseit a Be. 371. § (1) bekezdésére utalással helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban az előzetes letartóztatásban töltött idő beszámításáról a Btk. 99. § (1) bekezdésére, míg a bűnügyi költségről a Be. 381. § (1) bekezdése alapján történt rendelkezés.

Debrecen, 2013. szeptember 24.

Dr. Balla Lajos sk. a tanács elnöke, Szabóné Dr. Szentmiklóssy Eleonóra sk. a tanács tagja, előadó, Dr. Bakó József sk. a tanács tagja.

Záradék: A Debreceni Törvényszék 4.B.197/2011/159. sz. ítélete a másodfokú bíróság ítéletében írt változtatással 2013. szeptember 24. napján jogerős és végrehajtható.

Debrecen, 2013. szeptember 24.

. Balla Lajos sk.
a tanács elnöke

